

ಹೂಗಾರನ ಹೃದಯ ಗೆದ್ದ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಹೂ

ಎಸ್. ಎಂ. ಹಿರೇಮಠ ಮತ್ತು ಶೋಭಾ ಯು. ಇಮ್ಮಡಿ

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಸೈದಾಪುರ ಫಾರ್ಮ್, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - ೫೮೦ ೦೦೫
☎: ೯೪೪೮೮೮ ೬೧೫೬೧ ಮಿಂಚಂಚೆ: hiremathsm10677@uasd.in

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರಿಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಜೀವನವೇ ದೊಡ್ಡ ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದಾಗಿ ಅಂತಹವರು ಏನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಚಿಕ್ಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆಧುನಿಕ ಖಜಾನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅದಾಯದ ಮೂಲವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಯಶಸ್ವೀ ಕೃಷಿಕ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ ಹೂಗಾರ ಇವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೃಷಿಯು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತದೆ ಈ ಲೇಖನ.

ಬಾ ರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಅನುಕರಣೆಯಿಂದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನ, ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭ, ಮದುವೆ-ಮುಂಜಿ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷದಿನ ಆಚರಣೆಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳು ಬೇಕೆ ಬೇಕು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾದ ರೈತರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿ ರೈತರು ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಗರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ನೀರಾವರಿ ಅನುಕೂಲತೆಯುಳ್ಳ ರೈತರು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗುಲಾಬಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಸುಗಂಧರಾಜ, ಆಸ್ಪರ, ಕನಕಾಂಬರ, ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಹಾಗೂ ಚೆಂಡು ಹೂ ಅಂಥ ಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುಷ್ಪಗಳ ಹೊರಾಂಗಣ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೇ ಹೇರಳವಾಗಿ ಹೂ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಪುಷ್ಪ “ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ” ಆಗಿದೆ. ಈ ಪುಷ್ಪದ ತವರೂರು ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶವಾದರೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾಗುಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ದೇಶಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿ

ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು “ಗಲಾಟೆ ಹೂ” ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ವರ್ಷವಿಡಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಈ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ರೈತರು ಮಾರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥಹದರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಬಣದೂರು ಗ್ರಾಮವೀಗ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಕೃಷಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದೆ. ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಈ ಗ್ರಾಮ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಸಸಿ ಹಾಗೂ ಬೀಜ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಕೇವಲ ಮೂರನೇ ತರಗತಿ ಓದಿದ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ ಹೂಗಾರ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಗಳಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸಿನ ವಿವರ ಇಲ್ಲಿದೆ.

“ಮಲೆನಾಡಿನ ಸೆರಗಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮ ಕಾಡುವರಗಳಿಂದ ಆವೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಬೆಳೆ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಹಾನಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತಾವುದೇ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇನ್ನು ಹಿಂಗಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದಂತಹ, ಗಡುಸುತನ, ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಬೆಳೆಗಳ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹೊಳೆದಿದ್ದೆ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ” ಎಂದು ಹೆಗಲಿಗೆ ಟಾವೆಲ್ ಏರಿಸುತ್ತಾ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ ಕಲ್ಲಪ್ಪ.

ತಳಿ ಆಯ್ಕೆ

“ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಳದಿ, ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ-ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಣ್ಣದ ಏಕದಳ ಹಾಗೂ ಬಹುದಳಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪುಷ್ಪಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಂಟು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಿತ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣ ಬಹುದಳಗಳ ಹೂಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ ಡಿಜಿಎಸ್-೧ (ಧಾರವಾಡ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಸೆಲೆಕ್ಷನ್-೧) ತಳಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಈ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಯ ಹೂಗಳು ೫ ರಿಂದ ೬ ಸುತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೂಕವಿರುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ ಆದಾಯ ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ತಳಿ ಬೀಜ ಹಾಗೂ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ರೈತರು ಪರದಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಕೃಷಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿಕ.

ಸಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆ

“ಹಿತ್ತಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಗುಂಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಸಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಳಿಜಾರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಏರುಮಡಿ, ಚಳಿಗಾಲ ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಗ್ಗುಮಡಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿ ಮಡಿಗೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಎರೆಹುಳು, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತೆಳುವಾಗಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶ ಕಾಪಾಡಲು ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊದಿಕೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಇನ್ನ ನಾಯಿ, ಕೋಳಿ, ಹಂದಿ ಹಾಗೂ ದನಕರುಗಳ ಹಾವಳಿ ತಪ್ಪಿಸಲು ಮಡಿಗಳ ಸುತ್ತ ನೈಲಾನ ಜಾಲರಿ ಬಲೆ ಹಾಕಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸದೃಢ ಸಸಿಗಳು ಬಿತ್ತಿದ ೪೫ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ೩x೩ ಅಳತೆಯ ಸಸಿ ಮಡಿಗಳನ್ನು ರೂ. ೫೦೦ ರಂತೆ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಜಮಾಸು ಒಂದು ಸಸಿಗೆ ೩೫ ರಿಂದ ೫೦ ಪೈಸೆ ಬರತೈತಿ ನೋಡಿ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಧಾರವಾಡ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಹಾವೇರಿ, ಗದಗ, ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೂರಾರು ಪುಷ್ಪ

ಕೃಷಿಕರು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಹಣ ನೀಡಿ ಸಸಿ ಒಯ್ಯತಾರೆ. ಇನ್ನ ಕೆಲವೊಂದಿಷ್ಟು ರೈತರು ನೇರವಾಗಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಸಸಿ ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಡದಿ ಶಾರದಾಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಸಿ ಮಾರಾಟದಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ರೂ. ೧.೫೦ ರಿಂದ ೨.೦೦ ಲಕ್ಷ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗುತ್ತಾರೆ ಕಲ್ಲಪ್ಪ.

ಪುಷ್ಪ ಕೃಷಿ

“ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನವೆಂಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೂವಿಗಾಗಿ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಸಸಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ೨ ಎಕರೆ ಬೀಜಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೂ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಎರಡು ಎಕರೆ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ಭೂಮಿ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ಸಸಿ ನಾಟಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹವಾಗುಣ ನೋಡಿಕೊಂಡು ನೀರು ಹಾಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಕೀಟ ರೋಗ ಬಾಧೆ ಕಡಿಮೆ. ಅವಶ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ೨-೩ ತಿಂಗಳದಾಗ ಹೂ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ತದನಂತರ ೨-೩ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿತೈತರಿ. ಪ್ರತಿ ಮೂರು ದಿವಸಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ೧.೫ ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇವಲ ೩-೪ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎಕರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ೩೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಏಳು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯದಿಂದ ಸಸಿ, ಬೀಜ ಹಾಗೂ ಹೂ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯ ಕೃಷಿ ಲೆಕ್ಕಚಾರ ಕೇಳಿದಾಗ “ನಾ ಏನ ಬಾಳ ಸಾಲಿ ಕಲಿತಿಲ್ಲರೀ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಸಸಿ ಖರೀದಿಸಿದವರ ಫೋನ್ ನಂಬರ ಅದಾವು ಬೇಕಂದ್ರೆ ಅವನ್ನ ಕೇಳಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಲ್ಲಪ್ಪ. ಸಸಿ ಖರೀದಿಗೆ ಬಂದ ರೈತರಿಗೆ ತಪ್ಪದೇ ತಿಂಡಿ ಅಥವಾ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತಡವಾಗಿ ಬಂದ ರೈತರು ಮರಳಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮತ್ತು ತಂಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಸಹೃದಯಿ ರೈತ ಈತ. ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಕೃಷಿಯೇ ಈತನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಜೀವನಾಧಾರ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಬ್ಲಾಂಕೆಟ್ ಫ್ಲಾವರ್” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ

ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೂ ನಿಶ್ಚಿತ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ತರುವ “ಬ್ಲಾಂಕೆಟ್ ಫ್ಲಾವರ್” ಆಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಏನಲ್ಲ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಸಿಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲರಾಗುವಂತೆ ಶ್ರಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲೆಮರೆಯ ಕಾಯಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಈತನ ಸಾಧನೆ ಗಮನಿಸಿ ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ೨೦೧೫ರ ಕೃಷಿ ಮೇಳ ರೈತರ ಆವಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಗೈಲಾರ್ಡಿಯಾ ಸಸಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ : ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ ಹೂಗಾರ, ಮು.: ಬಣದೂರು (ಗಳಗಿ ಹುಲಕೋಪ್ಪ), ಪೋ.: ಹಳ್ಳಿಗೇರಿ, ತಾ/ಜಿ: ಧಾರವಾಡ, ದೂ. ಸಂಖ್ಯೆ : ೯೧೬೪೦೬೯೭೨೦ / ೯೮೪೫೬೭೭೭೭೭ / ೮೧೩೯೦೯೦೯೫೧ (ಮನೆ).

ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಸಿ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಬಹುದು.

ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ವಿಳಾಸ

ಜಿಲ್ಲೆ	ವಿಳಾಸ	ಫೋನ್
ಹಾವೇರಿ	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಹನುಮನಮಟ್ಟ, ತಾ: ರಾಣಿಬೆನ್ನೂರು ಜಿ: ಹಾವೇರಿ	೦೮೩೭೩-೨೫೩೫೨೪
ಧಾರವಾಡ	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಸೈದಾಪುರ ಫಾರ್ಮ್, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ	೦೮೩೬-೨೪೪೪೨೭೨
ಬಿಜಾಪುರ	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಹಿಟ್ಟಳ್ಳಿ ಪಾರ್ಕ್, ಹಿಟ್ಟಳ್ಳಿ (ಎನ್.ಹೆಚ್.೧೩), ಬಿಜಾಪುರ	೦೮೫೩೨-೨೩೦೭೫೮
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೋಲೀಸ್ ಸ್ಕೇಶನ್ ಹತ್ತಿರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ	೦೮೩೫೪-೨೨೩೫೪೩
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಬನವಾಸಿ ರಸ್ತೆ, ಶಿರಸಿ	೦೮೩೮೪-೨೨೮೪೧೧

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಕಾನಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಬರ್ಡ್ಸ್’ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ (೦೮೩೩೨-೨೮೪೯೭೮) ಮತ್ತು ಇದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಗೋಕಾಕದ ದಲ್ಲಿರುವ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬೈಲಹೊಂಗಲದ ಮತ್ತಿಕೊಪ್ಪದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ (೦೮೨೮೮-೨೯೨೨೨೯) ಹಾಗೂ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ‘ಕೆ. ಹೆಚ್. ಪಾಟೀಲ್ ಫೌಂಡೇಶನ್’ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ (೦೮೩೭೨-೨೮೯೦೬೯). ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿದ್ದು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನ ಮಣ್ಣು ಮಾದರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದು. ಶುಲ್ಕ ಹಾಗೂ ಇತರ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ.

ಕಿವಿಮಾತು: ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ, ಕೀಟನಾಶಕ ಅಥವಾ ವಿಷ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸೇರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರೆಹುಳುಗಳ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆದಾಯಕವಾಗುವ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ವಸ್ತು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು.

- ಸಂಗ್ರಹ